

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ

KEİPA

Doc.: GA50/CC49/REC160/17/tr

TAVSİYE KARARI 160/2017¹

KEİ Üye Devletlerinde Genç Aileler için Sosyal Koruma ve Yardımlar

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), sosyal güvenlik ve sosyal korumayı aynı zamanda sosyal ve iktisadi gereklilikler de olan insan hakları olarak görmektedir. Sosyal refaha yönelik tedbirler yoksulluğun ve eşitsizliğin önlenmesi ve azaltılması açısından etkili araçlar olup, insanların hayatta karşılarına çıkan önemli risklerle başa çıkabilmesine ve değişen ekonomik, siyasi, demografik ve sosyal koşullara daha iyi uyum sağlayabilmesine yardımcı olur.
2. Bu bağlamda, KEİPA, geçmişte sosyal konularla ilgili çok sayıda Tavsiye Kararı almış bulunmaktadır: 14/1996 sayılı *KEİPA Üye Ülkelerindeki Geçiş Sürecinde Sosyal Haklar* konulu Tavsiye Kararı; 61/2002 sayılı *Kadınların Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hayata Katılımları* konulu Tavsiye Kararı; 67/2002 sayılı *İşsiz İnsanların Yeniden Toplumla Bütünleşmesi* konulu Tavsiye Kararı; 74/2003 sayılı *KEİ Üye Ülkelerinde Yoksulluğa Karşı Mücadele* konulu Tavsiye Kararı; 77/2004 sayılı *Engelli İnsanların Sosyal, Ekonomik ve Vatandaşlık Haklarının İyileştirilmesi (77/2004)* konulu Tavsiye Kararı; ve 100/2007 sayılı *KEİ Üyesi Devletlerde Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi* konulu Tavsiye Kararı.
3. KEİPA, üye devletlerin özellikle de toplumun en büyük risk altındaki kesimleri arasında sosyal koşulların geliştirilmesi ve yoksullukla mücadeleye ilişkin olanlar başta olmak üzere sosyal politikalara artan bir öncelik vererek iktisadi kalkınmada sosyal sürdürülebilirliği de muhafaza etmeye yönelik çabalarını takdirle karşılamaktadır.

¹ 30 Kasım tarihli Asamble müzakereleri (bkz. Doc.: GA50/CC49/REP/17, Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonunun 25 Ekim 2017'de Rostov-on-Don'da görüşülen *KEİ Üye Devletlerinde Genç Aileler için Sosyal Koruma ve Yardımlar* konulu raporu; Raportör: Sn. Zoltan PEK, Komisyon Başkan Yardımcısı, Sırbistan).

Asamble tarafından 30 Kasım 2017 tarihinde Kiev'de kabul edilen Metin

4. KEİPA, KEİ Bölgesinde son dönemde görülen ekonomik büyümenin, bölgenin kayda değer boyuttaki ve artık devam eden kalkınma için geçmişte olmadığı kadar önemli bir rol oynayan beşeri sermayesini daha da güçlendirebilme fırsat ve imkânı sağladığını vurgulamaktadır. Bu son derece kıymetli kaynağa yatırım yapmak üye devletlerin global ekonomideki rekabet gücünü artırabilmesinin ve aynı zamanda da halklarının refahını temin etmenin yoludur.
5. KEİPA, bir aile politikası oluşturma bağlamında bütüncül ve bütünleşik bir yaklaşıma başvurmanın devlet, sivil toplum örgütleri ve özel sektör de dâhil olmak üzere tüm paydaşlar arasında daha etkin bir koordinasyon gerektirdiğine inanmaktadır. Aileye yönelik politikanın insan haysiyeti kavramının bir parçası haline getirilmesi, cinsiyet açısından hassas bir yaklaşım ortaya koyması, ve çocuklar, yaşlılar ve engelliler de dâhil olmak üzere ailedeki her bir bireyin haklarına saygı göstererek bu hakları güvence altına alması gerekmektedir.
6. KEİPA, Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SDG) ve bilhassa 13 hedefiyle birlikte 3. Amaç olan "Sağlıklı hayatlar sağlamak ve her yaşta refahı teşvik etmek" amacının hayata geçirilmesine odaklanan küresel yaklaşımı paylaşmaktadır. 3. Amaç önde gelen tüm sosyal önceliklere ilişkin kapsamlı bir çerçeve sunmakta olup diğer tamamlayıcı amaçlarla da yakından ilintilidir. Her bir ülkenin kendine has siyasi, yasal, ekonomik, sosyal ve kültürel şartlarına uygun şekilde uyarlanan bu çerçevenin, KEİ Bölgesindeki parlamentolarca işbirliği içinde kabul edilmesi ve uygulanması gerekmektedir.
7. KEİPA, parlamentoların ve parlamenterlerin başlıca sorumluluğunun vatandaşlarına yeterli düzeyde sosyal koruma sağlamak olduğu görüşündedir. Demokratik toplumların temel direği olarak ulusal parlamentolara, toplum içerisinde iyi yönetimin yolunu açan kanunlar, kurallar ve yönergeleri uygulamaya koyma asli görevi verilmiştir. Bu görevin önemli boyutlarından biri toplumun en büyük risk altındaki segmentlerinden biri olan genç aileler ve onların çocuklarından oluşan sosyal birimlerin sosyal refahı, korunması ve güvencesini teşvik etmektir.
8. KEİPA, Üye Devletlerin parlamentolarının özellikle genç ailelere yönelik sosyal koruma ve faydalar alanında daha etkili girişimlerde bulunabilmek amacıyla tek tek olsun, işbirliği içinde olsun eyleme geçmesini sağlama yönündeki kararlılığının altını bir kez daha çizmektedir. Bu nevi girişimler çok taraflı etkin işbirliğini teşvik etmeli ve bu suretle bu konuya özel bir uygulama yapısının ve sistemli takip süreçlerinin geliştirilmesini öncelikler arasına eklemelidir.
9. KEİPA, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) tarafından *KEİ Ekonomik Gündemi: Gelişmiş bir KEİ Ortaklığına Doğru* belgesi ve bu belgedeki 13. Amaç olan Ekonomik ve Sosyal İstatistiksel Veri ve Bilgilerin Uyumlu Hale Getirilmesi ve Teatisi kapsamında yapılan çabaları takdirle karşılamaktadır. Asamble 13. Amaca yönelik çalışma çerçevesini kabul etmiştir: "doğru, karşılaştırmaya olanak veren ve vakitli istatistiki verilerin teatisi ve KEİ üyesi devletlerin iktisadi performansına ilişkin düzenli raporların yayınlanması konusunda destek verilmesi" amacını güden iyileştirilmiş mekanizmaların geliştirilmesi.

10. KEİPA, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) BM'nin ekonomik ve sosyal boyuttaki evrensel insan haklarının desteklenmesi yönündeki çağrısını hayata geçirmede üstlendiği öncü rolü ve yaptığı katkıları memnuniyetle karşılamaktadır. ILO toplumun tüm üyelerine, uluslararası sosyal güvenlik standartları doğrultusunda, yeterli düzeyde sosyal koruma sağlama amacı ile ülkelere ve proje ortaklarına yardım etmekte ve politikaları aktif bir biçimde desteklemektedir.
11. KEİPA, 2012'de (No.202), ILO'nun Uluslararası Çalışma Konferansınının 101. Oturumunda (14 Haziran 2012) dile getirdiği Taban Sosyal Koruma Düzeyleri Tavsiye Kararının kabulünü ILO açısından önemli bir kilometre taşı olarak benimsemektedir. Sosyal koruma tedbirleri tüm üyelerin "asgaride, yaşam döngüsü içerisinde ihtiyaç sahibi herkesin sağlık hizmetlerine ve güvenli bir temel gelire erişimi olmasını sağlama..." yükümlülüğünü ortaya koyan ve ulusal düzeyde tanımlanan temel sosyal güvenlik güvencelerini ifade etmektedir. Bu sosyal güvenlik güvenceleri, ulusal mevzuatta tanımlanan şekliyle ülkede ikamet eden yetişkinlere ve çocuklara sağlanmalıdır.
12. KEİPA, içinde bulunduğumuz ekonomik ve sosyal ortamın, sosyal politikalar alanında bölgesel işbirliğinin son derece değerli bir unsuru olarak görüleceği ortak çabalar sarf etmeyi gerektirdiğinin farkındadır. KEİ Bölgesinde sosyal güvenlik hedeflerini belirleme ve teşvik etme konusundaki gelişmiş işbirliği, üye devletlerin BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi doğrultusunda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve ILO'nun sosyal güvenlik standartları, ve özellikle de 1952 tarihli ILO Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi gibi başlıca uluslararası enstrümanları kullanarak ortak değer, çıkar ve hedeflerinin geliştirilmesinin bir yolunu teşkil etmektedir.
13. KEİPA, KEİ üyesi devletler arasında bilgi, deneyim ve iyi uygulamaların bir araya getirilmesi ve paylaşımı yoluyla sağlanan işbirliğinin sosyal reform alanındaki ulusal ve uluslararası trendleri belirlemek ve aile politikaları bağlamında sosyal koruma konseptini daha da geliştirmek için şart olduğuna inanmaktadır. Bilgi, gelenekler, siyasi çerçeve ve uzmanlıkla ilgili etkili işbirliğini optimize eden sinerjik bir yaklaşım bu sürece katma değer sağlayabilir.
14. **KEİPA, bu çerçevede KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir:**

Ulusal düzeyde

- i. yeterli kurumsal ve insan kaynağı kapasitesi sağlayarak Aile Refahı Bakanlığı gibi bir kurumsal mekanizma ya da mevcut bir Bakanlık bünyesinde aile politikaları için bir merkez *kurmak*;
- ii. aileyi bir politika önceliği olarak *öne çıkarmak* ve aileyi koruma tedbirleri geliştirmek; bu bağlamda da genç ailelere özel önem vermek;
- iii. genç ebeveynlere iş imkânlarına ve eğitime erişim sağlarken bir yandan da onların bakmakla yükümlü olduğu çocuklara eğitsel kaynaklar *sunmak*;

- iv. konut edindirme ve çocukla bağlantılı vergi indirimleri yoluyla çalışan ailelere vergi desteği sağlanmasını *teşvik etmek* ve bu yolla bu ailelerin birçoğunu yoksulluk sınırının üzerine çıkarmak;
- v. aileyi tüm sosyal kalkınma politikaları, ulusal kalkınma planları ve yoksullukla mücadele stratejilerine önemli bir sosyal birim olarak *entegre etmek*;
- vi. üniversite, okul ve toplum gibi farklı eğitim düzeylerinde aile çalışmaları ve aile danışmanlığı faaliyetlerini ailelere sosyal hizmetler veren ve aile danışmanlığı alanındaki güncel uygulamaları tatbik eden yetkin personelle *hayata geçirmek*;
- vii. kaliteli erken çocukluk dönemi bakım hizmetlerini ve eğitimini *teşvik ve finanse etmek* ve çocuk bakım merkezleri gibi çocuk bakımına yönelik düzenlemeler için nakit desteği ve yeterli hizmetler sağlamak;
- viii. aile içinde cinsiyet eşitliğini teşvik ederek ve düzenleyici çerçeve ve özel sektörde teşvik bazlı mekanizmalar da dâhil olmak üzere çalışma koşullarında uygun değişiklikleri yaparak, ve küçük yaşta çocukların ebeveynleri için aile dostu çalışma saatlerini teşvik ederek iş ve aile hayatı arasında etkili bir denge kurulmasını *kolaylaştırmak*;
- ix. düşük gelir grubundaki genç aileleri desteklemek için etkili yollar ve araçlar *geliştirmek*;
- x. toplumda sosyal koruma mekanizmalarını güçlendirmek ve ailelerin, özellikle de genç ailelerin genel sosyoekonomik güvenliğini geliştirmek üzere ulusal, kapsayıcı ve evrensel bir sosyal koruma sistemi kurmaya yönelik *yapıları ve bütçeleri tesis etmek*;
- xi. aile odaklı ve çocuk açısından hassas sosyal koruma politikalarına ilişkin kamuoyundaki tartışma ve istişareleri *canlandırmak*;
- xii. genel itibarıyla ailelere, özelde de genç ailelere nakit ve vergi desteğinin yanı sıra eğitim, konut ve sağlık hizmetleri için fon sağlayarak *yardımcı olmak*;

Bölgesel düzeyde

- xiii. aile ve çocukların refahı bağlamında ailelerle ilgili başlıca hususlara dair veriler, aile sorunlarına verilen politika yanıtları açısından en iyi uygulamalar, ve (mümkün olan hallerde) bunların etkileri ile ilgili daha sistematik bölgesel veriler *sağlamak*;
- xiv. Üye devletleri aile politikalarını öne çıkarmada başvurulabilecek etkili ilkeler, düzenleyici prosedürler ve en iyi uygulamalarla ilgili bilgi alışverişini canlandırmaya *davet etmek*;
- xv. yapıcı aile politikalarının geliştirilmesini mümkün kılan ya da motive eden tüm etkenleri desteklemek için takip niteliğindeki destekleyici çalışmaları *belirlemek ve temin etmek*;
- xvi. Asgari bir sosyal koruma paketinin hayata geçirilmesine yönelik bölgesel stratejileri öne çıkarmak ve sosyal koruma konularında işbirliği de dâhil olmak üzere bölgesel sosyal politikaları *teşvik etmek*;
- xvii. BM sistemi içerisinde bir sosyal koruma tabanı ya da bir asgari sosyal koruma paketi için *çalışmak* ve böylece yoksul ve risk altındaki toplum segmentlerinin temel sosyal hizmetlere, barınma ve korunmaya erişimini sağlamak;
- xviii. sosyal koruma sağlamaya yönelik olarak sürdürülebilir bir aile-odaklı hukuki ve siyasi çerçeve oluşturabilmek için bölge genelinde milli mevzuatı ve iktisadi politikaları *uyumlu hale getirmek*;

- xix. ilgili tüm BM birimleri, fonları ve programlarının aile politikalarını güçlendirmeye yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunması gerekliliğini *ortaya koyarken* bir sosyal birim olarak ailenin sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin başarılmasında önemli bir paydaş olduğunu dikkate almak;
- xx. uluslararası finans kurumları ve BM sistemi için genç aileler de dâhil olmak üzere toplumun en yüksek risk altındaki birimlerine ek finansman sağlama çabalarını ortaklaşa dile getirmek ve bunları uygulamak üzere ortak bir mekanizmayı *savunmak*;

15. **KEİPA** KEİ Dışışleri Bakanları Konseyini bu Tavsiye Kararını değerlendirmeye davet etmektedir.